

I Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe / sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.).
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II Ogólne założenia edukacyjne i cele programowe:

- I. Wymagania edukacyjne uwzględniają: Podstawę programową kształcenia ogólnego zakresu przyrody
- II. Ogólne cele edukacyjne w zakresie kształcenia i wychowania zawarte w podstawie programowej:
- III. **Wymagania edukacyjne uwzględniają:** Podstawę programową kształcenia ogólnego zakresu geografii.
- IV. **Ogólne cele edukacyjne w zakresie kształcenia i wychowania zawarte w podstawie programowej:**

W sferze wiedzy geograficznej:

- a) poznanie podstawowych metod badań geograficznych, interpretacji oraz prezentacji ich wyników,
- b) opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i procesów,
- c) poznanie wybranych krajobrazów Polski, ich głównych cech i składników,
- d) poznanie dziedzictwa kultury regionalnej oraz narodowej,
- e) określenie miejsca i roli Polski oraz Polaków we współczesnym świecie,

- f) poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu i najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
- g) poznanie i opisywanie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym Polski,
- h) poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- i) rozumienie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym
- j) określenie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
- k) wiązanie aktualnych wydarzeń społecznych i politycznych z przeszłością,
- l) zdobycie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku
- m) dążenie do rozumienia treści geograficznych, a nie tylko do ich pamięciowego opanowania,

II. W sferze **umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:**

- a) planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki oraz wzięcie za nią odpowiedzialności teraz i w przyszłości,
- b) skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentację własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi,
- c) poprawne posługiwanie się językiem ojczystym oraz przygotowywanie się do publicznych wystąpień,
- d) prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie,
- e) wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych w celu lepszego rozumienia współczesnego świata,
- f) korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych
- g) czytanie i interpretację map różnej treści,
- h) określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, ich wpływu na warunki życia człowieka
- i) ocenę uwarunkowań procesów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych zachodzących w skali globalnej, regionalnej i lokalnej
- j) wskazywanie i analizę związków przyczynowo - skutkowych oraz powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska geograficznego w różnych skalach przestrzennych i czasowych,
- k) krytyczne myślenie, formułowanie sądów, wartościowanie, ocenianie zjawisk oraz procesów społeczno-kulturowych i gospodarczych

- l) stawianie pytań, formułowanie hipotez i kreatywne rozwiązywanie problemów,
- m) podejmowanie konstruktywnej współpracy z innymi, nabywanie kultury sprzyjającej umiejętności komunikowania się, kształtowania trwałych i skutecznych relacji w grupie, empatii,
- n) wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym,

III. W sferze **postaw i wartości**:

- a) rozwijanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej w życiu codziennym,
- b) poznawanie siebie, swoich predyspozycji, talentów oraz kształtowanie różnych aspektów własnej osobowości,
- c) rozwijanie pasji poznawczej skutkującej wzrostem zainteresowania i motywacji,
- d) łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,
- e) przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania,
- f) kształtowanie poczucia tożsamości, patriotyzmu oraz postaw wspólnotowych i obywatelskich,
- g) kształtowanie poczucia dumy z piękna ojczyznej przyrody i dorobku naszego narodu
- h) rozwijanie przekonania o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski, a także podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego,
- i) rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której uczeń nadaje pozytywne znaczenia,
- j) poszukiwanie, odkrywanie i dążenie do osiągnięcia wielkich celów życiowych niezbędnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie na drodze rzetelnej i systematycznej pracy,
- k) kształtowanie świadomości o potrzebie współpracy dotyczącej zwalczania zagrożeń środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń społecznych,
- l) przygotowanie się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej oraz państwie,
- m) poczucie odpowiedzialności za stan środowiska geograficznego i przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,
- n) rozwijanie poczucia estetyki oraz potrzeby kształtowania ładu przestrzennego,
- o) przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii
w klasie 7 szkoły podstawowej**

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Środowisko przyrodnicze Polski				
<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy • podaje powierzchnię • wymienia kraje sąsiadujące i wskazuje je na mapie • wymienia wydarzenia z przeszłości geologicznej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa</i> • wymienia formy terenu utworzone przez lądolód • wymienia i wskazuje pasy rzeźby terenu Polski • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia terminy: <i>ciśnienie atmosferyczne, niż i wyż baryczny,</i> • wymienia cechy klimatu morskiego i kontynentalnego • wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa temperatura powietrza</i> • określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejcowate</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski • odczytuje szerokość i długość geograficzną punktów na mapie • omawia proces powstawania gór i wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie • wymienia i wskazuje na mapie góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • dokonuje podziału surowców mineralnych • podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej • opisuje wody Europy na podstawie mapy • rozpoznaje typy ujść rzecznych • opisuje zjawisko powodzi • wskazuje na mapie Polski sztuczne zbiorniki wodne 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową • opisuje dzieje Ziemi • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce • omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski • wskazuje na mapach obszary, na których występowały ruchy górotwórcze • przedstawia proces powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę Polski • rozpoznaje skały • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski • opisuje na podstawie map rozkład temperatury oraz opadów atmosferycznych • omawia typy jezior • analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodz. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a ukształtowaniem powierzchni • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę • omawia wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie główne • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> • wymienia przyczyny powodzi • określa na podstawie mapy położenie Morza Bałtyckiego • omawia linię brzegową Bałtyku • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe</i> • wymienia typy gleb w Polsce • wymienia różne rodzaje lasów • wymienia formy ochrony przyrody • wskazuje parki narodowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wielkość i głębokość Bałtyku • charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku • opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku • opisuje wybrane typy gleb • omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski • omawia strukturę gatunkową lasów • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości składników pogody z klimatogramów • wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce • określa rolę sztucznych zbiorników wodnych • charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku • wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb • omawia funkcje lasów • omawia na podstawie mapy zróżnicowanie lesistości • ocenia rolę różnych form ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku • omawia procesy i czynniki glebotwórcze • opisuje typy lasów w Polsce • opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego • ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce • podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • planuje wycieczkę do parku narodowego
--	---	--	--	---

2. Ludność i urbanizacja w Polsce

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską • wskazuje poszczególne województwa i ich stolice • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, wyż i niż demograficzny,</i> • wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich • prezentuje na podstawie danych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej • omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego • omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany na mapie politycznej Europy • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego i podaje przyczyny jego zróżnicowania • omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski • opisuje skutki migracji zagranicznych • porównuje przyrost rzeczywisty ludności Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział administracyjny Polski • omawia na podstawie danych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy • omawia strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w państwach europejskich na podstawie piramidy płci i wieku • omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski • analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego • ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie
---	--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji,</i> • wymienia przyczyny migracji wewnętrznych • odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski • wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> • odczytuje z danych wielkość zatrudnienia wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, i policentryczna (konurbacja)</i> • wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie • wymienia funkcje miast • odczytuje wskaźnik urbanizacji • wymienia przyczyny wyludniania się wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku • omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia • podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych • wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych • określa kierunki napływu imigrantów • charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce • porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • wymienia typy zespołów miejskich i podaje przykłady • wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce • porównuje strukturę narodowościową ludności Polski i wybranych państwach europejskich • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wpływające na rozmieszczenie ludności • oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce • charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich • omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce • przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach • analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji • omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich • omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce • analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej • identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich
---	---	---	---	--

3. Rolnictwo i przemysł Polski

<ul style="list-style-type: none"> •wymienia warunki rozwoju rolnictwa w Polsce •wymienia główne uprawy i obszary upraw w Polsce •wymienia główne zwierzęta gospodarskie oraz obszary chowu w Polsce •dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy •wymienia funkcje przemysłu •wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i rynkowej •wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce •wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie •podaje przyczyny kwaśnych opadów 	<ul style="list-style-type: none"> •opisuje warunki rozwoju rolnictwa •prezentuje na podstawie danych strukturę wielkościową gospodarstw •przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw •prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce •przedstawia znaczenie produkcji zwierzęcej w Polsce •wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce •omawia cechy polskiego przemysłu •omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim •lokalizuje na mapie Polski elektrownie •opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w polskich portach morskich •omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach •przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy •prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce •przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę •omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej •prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy •wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim •opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich •opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa •porównuje produkcję roślinną i zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy •analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu •opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku •wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii •analizuje dane dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem •określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce •omawia rozwój przemysłu stoczniowego w Polsce •omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> •przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w UE •wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju •analizuje warunki sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych na rozwój energetyki •przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej •ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego
--	---	---	---	--

4. Usługi w Polsce

<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • wyróżnia rodzaje transportu w Polsce • wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze • wyróżnia rodzaje łączności • wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> • wymienia regiony turystyczne i wskazuje je na mapie • wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie usług oraz rodzaje transportu lądowego • omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i sieci kolejowych • omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej • omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg • wymienia towary, które dominują handlu zagranicznym • wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego • wymienia polskie obiekty na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> 	<p>przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę</p> <p>charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków</p> <p>podaje przyczyny nierównego dostępu do środków łączności na terenie Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych • przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce • charakteryzuje obiekty znajdujące się na <i>Liście UNESCO</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski • prezentuje na podstawie źródeł problemy transportu wodnego i lotniczego • określa znaczenie łączności w gospodarce • omawia rolę transportu morskiego • analizuje na podstawie źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy • analizuje dane statystyczne dotyczące turystyki nad Bałtykiem i w Krakowie • określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa Małopolski na rozwój turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych • identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej • ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy
---	---	--	--	---

5. Mój region i moja mała ojczyzna

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje położenie swojego regionu na mapie Polski • wymienia i wskazuje na mapie sąsiednie regiony • wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu • wskazuje na mapie Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy • rozpoznaje skały występujące w miejscu zamieszkania • wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych stat. i map • określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako przestrzeń w wymiarze lokalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie • analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu • prezentuje główne cechy gospodarki regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej, projektu) przyrodnicze, kulturowe lub osadnicze i gospodarcze walory swojego regionu zamieszkania 	<p>projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie</p> <p>wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego</p>
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia źródła informacji i wymienia walory środowiska małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w terenie obiekty decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł 		<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia
---	--	--	--	--

1. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
Wyniki prac pisemnych podaje nauczyciel w terminie nie przekraczającym 2 tygodni. Sprawdzone prace pisemne uczeń otrzymuje na lekcji do wglądu (zgłasza ewentualne zastrzeżenia).
2. Uczeń ma prawo poprawić pisemnie ocenę niedostateczną ze sprawdzianu w terminie ustalonym przez nauczyciela (nieprzekraczającym dwóch tygodni od momentu uzyskania oceny). Poprawa ocen jest jednorazowa. Pozostałe oceny uczeń może poprawiać ustnie lub pisemnie – po uzgodnieniu formy i terminu z nauczycielem.
3. Uczeń jest zobowiązany być przygotowanym do każdej lekcji, sprawdzianu i kartkówki. Wyjątek stanowią szczególne sytuacje losowe zgłaszane przed lekcją. Pojedyncza nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć, ma obowiązek uzupełnienia braków.
4. **Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.**